

Nederlanders & de Occupy-beweging

Irene de Goede, Jacquelin van Stekelenburg en Christine Carabain

In september 2011 bezetten demonstranten Wall Street in New York. Geïnspireerd door de Arabische Lente en de Spaanse 15 mei-beweging protesteren zij tegen de economische ongelijkheid en de hebzucht in de financiële sector. Met de leus "Wij zijn de 99%" verwijzen ze naar de kloof tussen de elite die over de financiële en politieke macht beschikt en de rest van de bevolking. In oktober 2011 ontstonden, in navolging van Occupy Wall Street, ook Occupy-protesten op verschillende plaatsen in Nederland. Wat is er nieuw aan de Occupy-beweging? Hoe denken Nederlanders over de Occupy-beweging? Voelen mensen sympathie voor deze beweging? En worden de standpunten van Occupy breed gedragen? NCDO onderzocht in samenwerking met TNS/NIPO wat Nederlanders vinden van de Occupy-beweging, de financiële sector in het algemeen en de welvaartsverdeling in de wereld.

Confrontatie door 'bezetting' met tentenkampen

Occupy gaat de confrontatie aan door centrale openbare terreinen te bezetten met tentenkampen om daarmee te visualiseren wie ze zijn en wat ze willen. De 'bezetting' versterkt de boodschap, dient als uitvalsbasis bij politieke actie, inspireert en mobiliseert het publiek en versterkt de collectieve identiteit en rituelen van de Occupy-beweging. De Occupy-beweging heeft de bankencrisis en 'graaicultuur' gebruikt om een bewustwording van de onevenwichtige verdeling van rijkdom op gang te brengen.

Een losse, flexibele groep van individuen met een lappendeken van ideeën

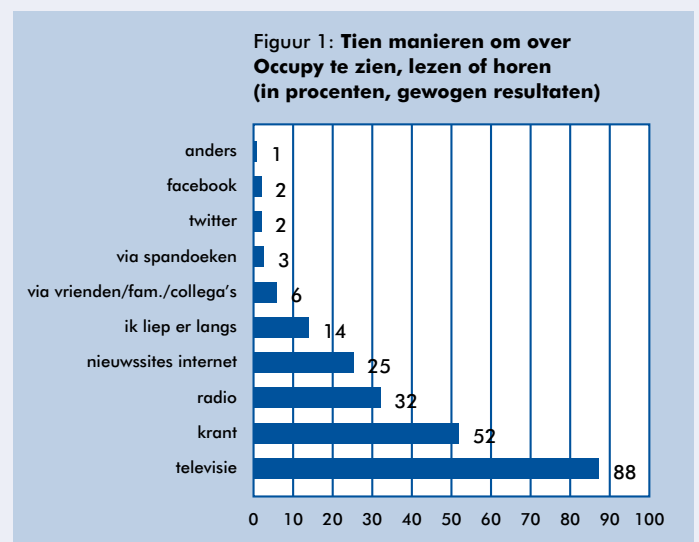
De Occupy-beweging is een product van deze tijd; het protest is mede beïnvloed door de individualisering en informatisering in de samenleving. Iedereen is welkom als individu, maar niet per se als vertegenwoordiger van vakbonden, partijen of andere belangenclubs. Het is een beweging zonder formeel leiderschap en er is geen sprake van een 'ouderwetse' topdown-organisatie, maar wel van een inclusieve, collectieve identiteit gebaseerd op een diep gevoel van frustratie over de onevenwichtige verdeling van rijkdom en solidariteit. De ideeën komen bottom-up en zo ontstaat er een lappendeken van ideeën. De banden tussen mensen worden in de huidige samenleving steeds losser en flexibeler. De Occupy-beweging, met zijn verzameling van losse individuen die (soms) tijdelijk aanhaken, past dan ook helemaal in deze tijd.

Snelle, wereldwijde verspreiding door sociale media

De sociale media spelen een belangrijke rol bij het op gang brengen van protestbewegingen en hebben geholpen met de razendsnelle, wereldwijde verspreiding van de Occupy-beweging. Sociale media kunnen de kritische massa mobiliseren en grote groepen mensen constant op de hoogte houden. Daarbij kunnen bloggers en twitteraars meteen hun versie van de werkelijkheid met de wereld delen en hun tegenstanders pareren.

Veel bekendheid in Nederland door 'oude media'

Bijna alle Nederlanders (85%) hebben van de Occupy-beweging gehoord. Zij hoorden vooral via de televisie (88%), kranten (52%) en radio (32%) van de Occupy-beweging. Dus, de 'oude media' hebben vooral geholpen bij het verspreiden van de bekendheid van de Occupy-beweging bij het grote publiek. (zie Figuur 1).

Grote groep mensen neutraal tegenover Occupy-beweging

Een kwart van de Nederlanders (28%) geeft aan in het algemeen positief ten aanzien van de Occupy-beweging te staan. Een grote groep mensen heeft hier geen duidelijke mening over: 41% is neutraal over de Occupy-beweging en nog eens 10% geeft aan geen mening te hebben. Een vijfde van de Nederlanders (21%) is negatief over de Occupy-beweging. Opvallend is dat jongeren minder positief over de beweging zijn dan ouderen. Een meerderheid van de Nederlanders (58%) is wél positief over de geweldloze manier waarop de Occupy-beweging protesteert. Hogeropgeleiden voelen zich relatief vaker aangesproken door deze manier van protesteren.

Occupy-standpunten over welvaartsverdeling en controle op banken breed gedragen

De standpunten van de Occupy-beweging worden breed gedragen. Een meerderheid van de Nederlanders (68%) vindt dat de welvaart eerlijker verdeeld moet worden. Nederlanders zijn positief over ingrijpen in de financiële sector door de overheid. Een overgrote meerderheid van de Nederlanders (83%) vindt dat banken constant moeten worden gecontroleerd door de overheid. Ook vindt een grote meerderheid van de Nederlandse bevolking (75%) dat de politiek de macht van banken aan bindende regels moet onderwerpen.

Bron

Goede, I., de, Stekelenburg, J., van, & Carabain, C.L. (2012). Nederlanders & de Occupy-beweging. Amsterdam: NCDO.

NCDO, februari 2012

NCDO is het kennis- en adviescentrum voor mondiaal burgerschap en betreft mensen in Nederland bij internationale samenwerking door middel van informatie en advies. NCDO laat onderzoek uitvoeren naar de betrokkenheid binnen de Nederlandse samenleving bij internationale samenwerking. Dit is een samenvatting van één van deze onderzoeken. Het volledige onderzoeksrapport en een overzicht van de onderzoeken van NCDO kunt u vinden op www.ncdo.nl/onderzoek